

УДК 347.73:336.148(477)
DOI <https://doi.org/10.32837/npnuola.v28i0.698>

Т. А. Латковська

НАПРЯМИ ГАРМОНІЗАЦІЇ ПОДАТКУ НА ПРИБУТОК ДО ВИМОГ ЄВРОПЕЙСЬКОГО СОЮЗУ

Набуття чинності Угодою про асоціацію між Україною та Європейським Союзом з грудня 2017 року надало додаткового імпульсу розвитку та посприяло усуненню бар'єрів і зближенню нормативно-законодавчих баз, що призвело до позитивної динаміки у провадженні реформ. Для України, яка обрала шлях євроінтеграції, надзвичайно важливим є досвід держав, які стали повноправними членами ЄС.

Нині для нашої країни не існує альтернативи європейській інтеграції. Враховуючи прагнення українського народу до європейського шляху розвитку нашої держави, який є безспірним та безумовним, діяльність всіх державних інститутів повинна спрямовуватися на зближення законодавства України та Європейського Союзу, особливу увагу звертаючи на удосконалення податкового законодавства України з метою переосмислення питань, до кола яких відносяться і проблеми прибуткового оподаткування.

Глобалізаційні процеси, які відбуваються у світовій політиці та економіці, приводять до встановлення тісного співробітництва між окремими країнами світу. Сьогодні країни інтегруються заради збереження миру та забезпечення економічного процвітання. Найбільшими й найпотужнішими інтеграційними об'єднаннями на сьогодні у світі є Світова організація торгівлі і ЄС, метою яких є створення та сприяння економічному добробуту, підвищення життєвого рівня народів Європи, зміцнення миру й свободи, створення стійкого союзу народів Європи.

Європейський вибір для України – це насамперед вибір шляху розвитку в напрямі європейської цивілізаційної моделі, реалізація якого покликана сприяти прогресу в усіх сферах життєдіяльності суспільства й держави. Україна має достатній потенціал, щоб здійснити прорив до нових технологій у промисловому виробництві, нових відносин у сфері економіки, нових поглядів на якість і рівень життя, а також до соціально-культурної інтеграції нашого народу в європейське співтовариство.

Стосовно оподаткування, то основна проблема гармонізації оподаткування полягає в узгодженні інтересів суб'єктів на рівні окремої держави у нерозривному взаємозв'язку з міжнародними тенденціями фіска. Зрозуміло, що удосконалювати податкову систему України необхідно з

урахуванням позитивного досвіду розвинених зарубіжних країн, виходячи з конкретних історичних та економічних особливостей України. Адже податкова стабілізація, як відомо, є важливим чинником економічної стабілізації країни. Вивчення світового досвіду супроводжується порівнянням правового регулювання тих або інших податків з аналогічними в економічно розвинених країнах, що стає підставою для визначення напрямів удосконалення прибуткового оподаткування.

Прибуткове оподаткування юридичних осіб сформувалося в національних податкових системах порівняно недавно й виступає, з однієї сторони, основним фіскальним інструментом, а з іншої – основним інструментом регулювання та стимулювання економічної активності бізнесу. Кінцевий етап еволюційного розвитку (середина та кінець ХХ століття) закріпив активне використання прямої форми оподаткування доходів підприємств як важеля регулювання та стимулювання економічної діяльності.

Тож сьогодні актуальне питання покращення адміністрування податку на прибуток підприємств як одного із основних інструментів впливу на поліпшення інвестиційної діяльності суб'єктів господарювання та впровадження ефективних механізмів адміністрування податку із застосуванням автоматизованого аналізу податкової інформації та інтелектуальної перевірки з використанням інформаційних технологій.

Відмітимо, що прибуткове оподаткування юридичних осіб утвердилось майже в усіх країнах світу з початку Другої світової війни, маючи специфіку в оподаткуванні з урахуванням історичних, культурних традицій держави. Основною причиною виникнення податку на прибуток підприємств стали жорстокі війни, які вимагали все більшого фінансування.

Як відмічено в літературі, війна породила на світ податки, спочатку тимчасові, потім, з появою війська, і постійні. Сучасна армія і сучасна податкова система – сіамські близнюки, нерозривно спаяні, нерозлучні, неподільні [1]. Тісний зв'язок податків з війною не міг не відбитися на теорії оподаткування, він повинен був викликати уявлення про податки, як засіб, до якого вдаються, коли держава в небезпеці, як оплату, що вноситься кожним на захист країни, за охорону, якою він користується. Дослідники писали: «Абсолютно ясно і визнано всіма, що всі піддані держави потребують її захисту, без якої вони не можуть існувати. Государ і уряд країни не можуть надати їм цього захисту, якщо піддані не доставляють йому необхідних для цього коштів» [2].

Для цивілізованої людини життя втратило би будь-який інтерес, якби вона позбулася охорони держави, яка гарантує їй особисту свободу і користування правами і «змушена була би повернутися до стану звірячої дикості, згадуючи про втрачений рай» [3], адже «у природному, або дикому, стані людини потреби в податках існувати не може» [4, с. 125]. Цей обмін одних цінностей на інші, «послуг, що надаються приватною особою суспільству», через послуги, що виводяться людині із соціального порядку, слідує правда «на особливих підставах, бо ніхто не може відмовитися від своєї участі в платежах, як не може відмовитися від користування загальною охороною» [1].

Податок на прибуток підприємств пройшов довгий шлях еволюційного розвитку і врешті об'єднав декілька видів податку в один, з метою ефективного оподаткування прибутку та уникнення подвійного оподаткування, а саме: 1) промисловий податок (XVII століття); 2) податок на грошовий капітал (друга половина XVIII століття); 3) прибутковий податок (кінець XVIII століття).

В умовах західної демократії прибуткове оподатковування має насамперед політичні переваги. Цей податок – продукт цілої епохи економічного і політичного розвитку суспільства. Податок на прибуток підприємств – прямий податок, сплачуваний підприємствами з прибутку, одержаного від реалізації продукції (робіт, послуг), основних фондів, нематеріальних активів, цінних паперів, валютних цінностей, інших видів фінансових ресурсів та матеріальних цінностей, а також із прибутку від орендних операцій, роялті та від позареалізаційних операцій.

У світовій практиці податок на прибуток є одним з основних доходів формування бюджету будь-якої країни. Цей податок, крім великого фіскального значення, має й широкі можливості для регулювання і стимулювання підприємницької діяльності. Цей вплив може здійснюватися як завдяки диференціації ставок оподаткування за різними видами діяльності, так і завдяки наданню пільг у виробництві пріоритетних товарів. Але в нашій країні можливості щодо використання податку на прибуток як регулюючого фактора дещо обмежено його великим бюджетним значенням, внаслідок чого і застосовується єдина ставка податку на прибуток підприємств [5, с. 257].

Сьогодні податок на прибуток підприємств – один із найвагоміших із групи прямих податків у податковій системі України, який має двозначний характер: з одного боку, він, як частина податкової системи, виступає специфічною формою виробничих відносин, у чому складається його суспільний зміст, з іншого боку, є частиною національного доходу держави в грошовій формі, що характеризує його матеріальний зміст [6, с. 69–71].

В Україні цей податок почали застосовувати з 1991 року, проте в окремі періоди перевага надавалась податку на доходи. Існувало дві точки зору: одна – щодо оподаткування доходу, інша – прибутку. Прихильники першої вбачали в податку на прибуток одну із причин нестабільності надходжень до бюджету, можливість ухилення від оподаткування тощо. Інші, навпаки, надавали перевагу саме такому податку і вказували на його значні переваги як у фіскальному, так і в регулювальному планах.

За результатами податкової реформи в Україні було суттєво змінено порядок справляння податку на прибуток підприємств, що позначилося на особливостях функціонування цього податку та його фіскальному значенні. Ставка податку на прибуток в Україні, починаючи з 2014 року, залишається незмінною (18%) і є однією із найнижчих у Європі.

В умовах економічної кризи податкове регулювання стало одним із основних напрямів державного впливу, спрямованого на підтримку фінансового сектору. Зростання державного втручання є особливо важливим у період системної трансформації. У період проведення реформ і прийняття рішень основним є податкове регулювання, яке поставлене в чіткі рамки,

адже саме від ефективності податкової політики залежить результат економічних реформ.

Нині в Україні вектор реформування механізму справляння податку на прибуток спрямований на перехід від суто фіскальної до стимулюючої системи оподаткування підприємств. Складність цього процесу посилюється передусім тим, що реформування відбувається в умовах економічної кризи, що породжує дефіцит державних фінансових ресурсів [7].

Недоліки цього податку такі:

- складні правила розрахунку об'єкта оподаткування (фінансовий результат як базовий показник для розрахунку об'єкта оподаткування з подальшим коригуванням на різниці – це постійний ризик претензій з боку контролюючих органів);

- важко визначити поняття «оподатковуваний прибуток», тобто визначення прибутку відповідно до бухгалтерського обліку і перетворення його в базу оподаткування дуже складна операція;

- податок менш захищений від уникнення від оподаткування внаслідок приховування прибутку;

- необхідність ведення окремого обліку податкової амортизації;

- проблеми з накопиченням збитків;

- агресивні схеми податкового планування, які використовуються окремими компаніями з метою уникнення оподаткування, що призводить до надмірного податкового тиску на сумлінних платників податку.

Незважаючи на значні зміни внесені з моменту прийняття Податкового кодексу України до розділу, присвяченому податку на прибуток підприємств, існують основні проблеми як, наприклад, постійна зміна звітного (податкового) періоду, коригування постійних, тимчасових податкових різниць, що впливає на об'єкт оподаткування з податку на прибуток – все це перешкоджає даному податку виконувати свою функцію в повному обсязі.

Основними проблемами стягнення податку на прибуток в Україні є невідповідність нормативного регулювання суті податку, що призводить до сплати податку у подвійному розмірі без можливості використати переплату з податку; нечіткість норм податкового законодавства, яке призводить до значної кількості податкових роз'яснень окремих норм для їх однакового застосування та виникнення податкових спорів; інституційна неспроможність контролюючих органів здійснювати більш ретельний та якісний контроль в рамках трансфертного ціноутворення (контрольовані операції з пов'язаними контрагентами) [8]; на платників податків, у яких річний дохід від будь-якої діяльності (за вирахуванням непрямих податків), визначений за правилами бухгалтерського обліку за останній річний звітний період не перевищує сорока мільйонів гривень, об'єкт оподаткування може визначатися без коригування фінансового результату до оподаткування на усі різниці (крім від'ємного значення об'єкта оподаткування минулих податкових (звітних) років); зловживання багатьма платниками податків угодами щодо уникнення подвійного оподаткування [9], які дозволяють репатріювати прибутки українських підприємств через підконтрольні іноземні холдингові компанії для подальшого їх реінвестування в економіку України з меншими податковими витратами.

Сьогодні існує безліч проблем в порядку нарахування та сплати податку на прибуток, серед яких і розбіжність між податковим та бухгалтерським обліком (а для даного виду податку бухгалтерський облік відіграє велику роль) у визначенні доходів з метою оподаткування прибутку підприємств, собівартості реалізованої продукції та інших витрат; і недостатній рівень стимулювання інвестиційно-інноваційної діяльності підприємств через механізм справляння податку на прибуток.

Важливим є запровадження європейських стандартів оподаткування при справлянні податку на прибуток, яке дозволить спростити та здешевити процес податкового адміністрування, що позитивно позначиться на інвестиційному кліматі в Україні як в частині дотримання процедурних податкових вимог (подання декларації, надання інформації контролюючим органам тощо), так і в частині порядку визначення реального розміру податкових зобов'язань та витрат часу платників податків.

Встановлення оптимальних податкових ставок — одне з найскладніших і найважливіших проблем оподаткування в кожній країні. Саме недосконалість ставок може зменшити фіскальну значимість, та регулюючий ефект будь-якого податку.

Податок на прибуток є складним в адмініструванні та неоднозначним за економічною природою з усіх прямих податків. Існування прямо пропорційної залежності між розміром прибутку і сумами податку знижує мотивацію виробників щодо об'єктивності визначення бази оподаткування, призводить до ухилень від сплати, використання податкових «лазівок» при визначенні податкового зобов'язання.

Зменшення ставки податку на прибуток та надання податкових пільг для суб'єктів господарювання з метою забезпечення економічного зростання та задля реального стимулювання інвестиційного клімату потрібно проводити разом із глибокими реформами. Тільки виважена податкова політика здатна забезпечити необхідні умови для становлення економічного потенціалу України.

В Україні з 2015 року запроваджена класична європейська (континентальна) модель податку на прибуток, згідно з якою базовим показником для розрахунку об'єкта оподаткування є бухгалтерський фінансовий результат до оподаткування, визначений у фінансовій звітності підприємства відповідно до національних положень (стандартів) бухгалтерського обліку або міжнародних стандартів фінансової звітності, який коригується на різниці, які виникають відповідно до положень Податкового кодексу України [10].

Необхідно зазначити, що класична європейська модель оподаткування прибутку підприємств є найпоширенішою серед країн Європейського Союзу (окрім Естонії), більшість з яких входять до Організації економічного співробітництва та розвитку. Однак, це зовсім не означає, що вона не є безпроблемною та прийнятною для України з огляду на інституційний, політичний та економічний рівень розвитку України.

Європейська (континентальна) класична модель має ряд загальновідомих недоліків, серед яких: проблеми з накопиченням збитків, що особливо актуально для України у зв'язку з курсовими різницями, що відкриває можливість для зловживань з базою оподаткування; складні правила тон-

кої капіталізації процентів за запозиченнями; агресивні схеми податкового планування, що використовуються великими компаніями з метою уникнення оподаткування, тощо. В умовах глобалізації, цифрового та мобільного бізнес-середовища така модель є вже морально застарілою, і це визнається європейцями [11].

Існуюча система неефективна і створює умови для використання великими компаніями складних схем податкового планування для того, щоб уникнути оподаткування, про що й зазначають зарубіжні та українські експерти.

З інституційної, політичної та економічної точки зору Україна належить: згідно з однією класифікацією – до країн, де панує «соціальний порядок з обмеженим доступом», що означає, що всі види сучасних інститутів будуть спотворені так, щоб з їх допомогою можна було обмежити доступ до прибуткових економічних і політичних можливостей; згідно із іншою – до країн з «екстрактивними інститутами», що означає, що цими інститутами будуть зловживати при першій можливості для отримання ренти для «еліт» замість створення суспільних благ [12].

Тому в українських реаліях класична модель оподаткування прибутку містить вже системні проблеми, частина з яких є невід'ємною складовою цієї моделі в усьому світі, а частина обумовлена виключно специфікою України, в тому числі рівнем корупції та проблемами правозастосування.

Фіскальна роль податку на прибуток підприємств у бюджеті поступово знижується, що можна вважати позитивним трендом з огляду на необхідність стимулювання інвестиційної та підприємницької активності підприємств. Враховуючи статистику надходжень від податку на прибуток підприємств в останні роки та переоплати цього податку, можна сказати, що цей податок наразі не є бюджетоутворюючим.

Таким чином, можна зробити висновок, що податок на прибуток підприємств, який розраховується як різниця між доходами та витратами (фінансовий результат), через його широку дискретність в українських реаліях миттєво породжує корупцію. Наявні системні недоліки перетворили податок на прибуток підприємств в Україні на дієвий механізм фіскального тиску на сумлінних платників податку. Як наслідок, сутність податку наразі викривлена, він не є справедливим та фіскальна ефективність податку на прибуток підприємств досить низка.

Україна постійно декларує необхідність реформування податкової системи, встановлення нових, прозорих правил оподаткування, в тому числі й прибутку підприємств, запровадження електронних сервісів та сервісної служби платників податків. Однак, процес реформування податку на прибуток підприємств, який розпочався ще у 2011 році із прийняттям Податкового кодексу України, із задекларованим наближенням податкового та бухгалтерського обліку і поступовим зниженням ставки податку, не дав позитивних результатів.

Оптимальний рівень податкового навантаження на бізнес-середовище, який би не тільки не стримував ділову активність, але й стимулював її, сприяв мінімізації «тіньового» сектору шляхом зменшення

доцільності ризику порушень податкового законодавства, тим самим створюючи передумови для добровільної сплати податків, так і не знайдено.

Сплата податку на прибуток підприємств має багато варіантів розвитку у сучасній Україні. В державі обговорюють фундаментальні зміни до податкової системи відповідно до так званої «естонської моделі».

Оскільки проблему з оподаткування прибутку підприємств в Україні треба невідкладно вирішувати, то пропонується після запропонованого першого етапу перейти до моделі податку на виведений капітал, яка передбачає оподаткування операції/транзакції щодо виведення капіталу, або операцій, пов'язаних з виведенням капіталу (у вигляді дивідендів та іншого розподілу прибутку, операцій та платежів, що використовуються з метою оптимізації цього податку). Запровадження податку на виведений капітал в Україні дозволить значною мірою вирішити існуючі системні проблеми, пов'язані з адмініструванням податку на прибуток підприємств, відновити справедливість в оподаткуванні та в певній мірі знизити податкове навантаження на платників податку. Однак розроблений проект Закону «Про внесення змін до Податкового кодексу України та деяких інших законодавчих актів України щодо запровадження податку на виведений капітал на заміну податку на прибуток підприємств» № 3665 від 16.06.2020 р. так і не був внесений до Верховної Ради України. Комітетом з питань бюджету було зазначено, що до законопроекту не надано фінансово-економічного обґрунтування (включаючи відповідні розрахунки), що не відповідає вимогам частини першої статті 27 Бюджетного кодексу України [13] та частини третьої статті 91 Регламенту Верховної Ради України. За наслідками розгляду Комітет прийняв рішення, що законопроект матиме вплив на показники бюджету (призведе до зменшення доходів державного і місцевих бюджетів у перші роки запровадження податку на виведений капітал).

Необхідно відмітити, що передбачене законопроектом запровадження нових правил оподаткування прибутку підприємств дасть змогу спростити ведення бізнесу, скоротити витрати платників податків на виконання податкового обов'язку. Зокрема, законопроектом передбачається прозоре регулювання оподаткування іноземних компаній та введення низки ефективних антиофшорних заходів. Класичні схеми виводу капіталу (проценти, роялті, інвестиції за кордон) стають прямими об'єктами оподаткування, що унеможливило розмивання податкової бази та виведенню коштів з-під оподаткування в Україні. Законопроект забезпечує ефективну протидію зловживанням положеннями податкових конвенцій, оскільки податок на виведений капітал не є податком на репатріацію та, відповідно, не є предметом податкових конвенцій.

Така кардинальна зміна правил оподаткування прибутку підприємств повинна дозволити вирішити основні існуючі на сьогодні проблеми, пов'язані з ухиленням від оподаткування (як зазначалось вище, вказаний податок, на відміну від розвинутих країн, не є бюджетоутворюючим) та надмірним ускладненням його адміністрування.

Дві основні причини для запропонованих фундаментальних змін оподаткування прибутку підприємств:

1. Збільшення інвестицій. У податку на виведений капітал прибутки оподатковуються лише тоді, коли вони фактично надходять до фізичних осіб або коли капітал залишає податкову систему (наприклад до пов'язаних компаній-нерезидентів в інших країнах або до неплатників податку на виведений капітал). Отже, нерозподілені прибутки, використані для інвестицій, не є об'єктом оподаткування податок на виведений капітал не оподатковуються, на відміну від чинної системи, що повинно стимулювати інвестиції.

2. Зменшення адміністративного навантаження. Оскільки база оподаткування змінюється з фінансових прибутків до операцій, стверджується, що податок, заснований на операціях, буде формувати менше адміністративне навантаження ніж податок на основі фінансової звітності як для підприємств, так і для податкових органів.

Основна різниця між податком на виведений капітал та чинним податком на прибуток підприємств – це зміна податкової бази з коригованого фінансового прибутку до окремих операцій.

Важливо, що операції між платниками податку на виведений капітал не оподатковуються. Лише тоді, коли капітал розподіляється фізичній особі або компанії поза межами системи податку, він підлягає оподаткуванню (замість подвійного оподаткування або складної системи податкових кредитів). Тому мета – спрощення податкової бази, коли розглядається лише виведення капіталу з податкової системи.

На відміну від податку на прибуток, податок на виведений капітал має зовсім іншу концепцію – оподаткуванню підлягає не фінансовий результат, а певні операції. Перелік таких операцій об'єднуватиме одна спільна риса – виведення коштів з обороту підприємства. Саме виведення капіталів у вигляді дивідендів чи інших подібних платежів на користь власників є одним з головних чинників стримування інвестиційного розвитку країни.

При запровадженні моделі оподаткування виведеного капіталу підприємств, на відміну від класичної моделі оподаткування прибутку підприємств, відсутні такі поняття, як доходи/витрати, необхідність підтвердження витрат первинними документами. Операції та платежі, що сьогодні використовуються з метою виведення прибутку, стають прямим об'єктом оподаткування, а накопичені збитки минулих періодів (сформованих переважно за рахунок збитків від курсових різниць) не впливають на розрахунок об'єкта оподаткування. Правила розрахунку бази оподаткування для кожної операції, що є об'єктом оподаткування, чітко встановлюються в Податковому кодексі України і переважно пов'язуються із рухом коштів. Виникнення об'єктів оподаткування та необхідність сплати податку напряму залежить від рішення платника податків про виведення капіталу в той чи інший спосіб, а не від закінчення звітного періоду.

Така модель спрямована на встановлення простих і прозорих правил оподаткування, що дозволить: спростити адміністрування податку, зробивши розрахунок податку та правила звітування прогнозованими та простими; припинити практику незаконного встановлення показника податкового навантаження у вигляді відсотку від обороту платника податку; зменшити кількість податкових перевірок та пов'язаних із цим податкових спорів;

підвищити ліквідність активів підприємств (завдяки стимулюванню реінвестування); створити сприятливі умови для залучення іноземних інвестицій та зупинити відтік капіталу з України; змінити філософію взаємовідносин платника податку з податковим органом, звести це спілкування до мінімуму; відновити справедливість в оподаткуванні шляхом вирівнювання податкового навантаження між середнім та великим бізнесом; і головне – стабілізувати економічну ситуацію в Україні в цілому.

Звертаючи увагу на зарубіжний досвід впровадження податку на виведений капітал, то, наприклад, не можна порівнювати надходження інвестицій в Грузії та Латвії, оскільки Грузія ввела податок на виведений капітал у 2017 році, Латвія з 2018 року, однак навіть за попередніми даними в Грузії за 10 місяців отримали на 1,2 % більше податку, ніж за аналогічний період до його введення [14].

Досить показовим є досвід Естонії, яка ще у 2000 році провела унікальну на той час у світі податкову реформу, відмовившись від класичної моделі оподаткування нарахованого бухгалтерського прибутку на користь моделі оподаткування прибутку, що розподіляється (виплачується) підприємством.

За 17 років з часу свого впровадження така модель продемонструвала свою високу ефективність у сучасних реаліях світової економіки. Згідно з дослідженнями Податкового Фонду – провідної незалежної організації США з дослідження податкової політики, на даний час саме Естонія має найбільш конкурентоспроможну податкову систему в ОЕСР.

Тож, запровадження податку на виведений капітал в Україні дозволить значною мірою вирішити існуючі системні проблеми із податком на прибуток підприємств, відновити справедливість в оподаткуванні та знизити податкове навантаження на платників податку. Впровадження податку на виведений капітал однаково важливо як для малих та середніх підприємств, які прагнуть збільшувати свої виробничі потужності, так і для великих корпорацій, які готові приносити інвестиції в Україну.

Література

1. Кулишер И. М. Очерк финансовой науки. Вып. 1. Петроград: Наука и школа, 1919. 252 с.
2. Vauban. Dime royale. 1707. Ed. Daire. p. 48.
3. Hoffmann. Lehre von den Steuern. 1840. p. 38.
4. У истоков финансового права. М. : Статут, 1998. 432 с.
5. Довгалюк В.І., Єрмоленко Ю.Ю. Податкова система. Київ: «Центр учбової літератури», 2007. 360 с.
6. Мельникова Л.О. Економічна сутність та роль податку на прибуток підприємств у системі державних фінансів України. *Культура народів Причорномор'я*. 2011. № 205. С. 69–71.
7. Тулуш Л.Д. Оподаткування прибутку підприємств: практика застосування в Україні. *Молодий вчений*. 2017. [Електронний ресурс]. Режим доступу: molodyvcheny.in.ua/files/journal/2017/3/196.pdf
8. Непочатенко О. О. Оподаткування прибутку підприємств в Україні. *Економіка. Управління. Інновації*. 2015. № 1. [Електронний ресурс]. Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/eui_2015_1_28.
9. Latkovska Tamara, Latkovskiy Pavlo, Podolska Anastasiia. Legal ways of double taxation resolving. *Amazonia Investiga*. Vol. 9. № 26/Febrero. 2020. P. 365-371.
10. Податковий кодекс України : Закон України від 2 грудня 2010 р. № 2755-VI [Електронний ресурс]. Режим доступу : <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/2755-17/ed20160801>.

11. Електронний ресурс. Режим доступу: http://europa.eu/rapid/press-release_MEMO-15-5175_en.htm

12. Дубровский В. Политико-экономические и институциональные вопросы налоговой системы Украины: приключения некоторых современных институтов в стране тотального произвола. [Електронний ресурс]. Режим доступу: http://voxukraine.org/2015/07/23/politiko-ekonomicheskiye-i-institutsionalnyye-voprosy-nalogovoy-sistemy-ukrainy_rus/.

13. Бюджетний кодекс України від 8 липня 2010 року № 2456-VI. Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2456-17#Text>

14. Налог на выведенный капитал: за и против. Електронний ресурс. Режим доступу: https://msfz.ligazakon.ua/magazine_article/FZ001491

А н о т а ц і я

Латковська Т. А. Напрями гармонізації податку на прибуток до вимог Європейського Союзу. – Стаття.

Становлення України як суверенної, незалежної, демократичної, соціальної та правової держави передбачає необхідність проведення політичних, соціально-економічних та правових реформ, реформування та удосконалення існуючої податкової системи. Перед Україною постає вибір шляху розвитку в напрямі сучасної цивілізаційної моделі, реалізація якого покликана сприяти прогресу в усіх сферах життєдіяльності суспільства й держави. Податкові реформи, що відбуваються в Україні, безпосередньо впливають на стан правового регулювання відносин у сфері публічних фінансів та залежать від податкової політики, яка розробляється на різних рівнях управління. Ці зміни зумовлюють необхідність переосмислення багатьох питань, до кола яких відносяться і проблеми прибуткового оподаткування.

Мета статті полягає у тому, щоб на основі вітчизняного і зарубіжного законодавства проаналізувати податок на прибуток підприємств як один з основних доходів формування бюджету у будь-якій країні, виявити наявні проблеми та запропонувати напрями і шляхи їх вирішення. Методами дослідження стали такі методи, як логічний, історико-правовий, системно-структурний, формально-юридичний та порівняльно-правовий метод. На основі проведеного дослідження запропоновані зміни до Податкового кодексу України, які сприятимуть подальшій гармонізації податкового законодавства, спрощенню адміністрування податку на прибуток підприємств, матимуть позитивний ефект на процеси економічного зростання та підвищення інвестиційної привабливості країни загалом. Встановлено, що класична модель оподаткування прибутку підприємств в сьогодишніх складних економічних реаліях в країні є неефективною, оскільки податок на прибуток має низку суттєвих недоліків, серед яких не тільки складні правила розрахунку об'єкта оподаткування та проблеми з накопиченням збитків, але й те, що значною перешкодою для становлення в Україні конкурентоспроможної у глобальному вимірі національної економіки та забезпечення належної технологічної та екологічної безпеки є високий рівень зносу основних засобів. Запропоновано перейти до моделі податку на виведений капітал, запровадження якого дозволить вирішити існуючі системні проблеми, пов'язані з адмініструванням податку на прибуток підприємств, відновити справедливість в оподаткуванні, спростити ведення бізнесу та в певній мірі скоротити витрати платників податків на виконання податкового обов'язку.

Ключові слова: податок, податкова система, оподаткування, податок на прибуток, податок на виведений капітал.

S u m m a r y

Latkowska T. A. Directions for harmonizing income tax with requirements of the European Union. – Article.

The formation of Ukraine as a sovereign, independent, democratic, social and legal state implies the need for political, socio-economic and legal reforms, reform and improvement of the existing tax system. Ukraine is faced with the choice of the path of development in the direction of the modern model of civilization, the implementation of which is designed to promote progress in all spheres of society and the state. Tax reforms taking place in Ukraine directly affect the state of legal regulation of relations in the field of public finances and depend on the tax policy developed at various levels of government. These changes necessitate a rethinking of many issues, including the problem of income taxation.

The purpose of the article is to analyse the corporate income tax as one of the main revenues of budget formation in any country on the basis of domestic and foreign legislation, to identify existing problems and suggest directions and ways to solve them. The research methods were such methods as logical, historical-legal, system-structural, formal-legal and comparative-legal method. Based on the study, the proposed amendments to the Tax Code of Ukraine, which will further harmonize tax legislation, simplify the administration of corporate income tax, will have a positive effect on economic growth and increase the investment attractiveness of the country as a whole. It is established that the classical model of corporate income taxation in today's complex economic realities in the country is inefficient, as income tax has a number of significant shortcomings, including not only complex rules for calculating the object of taxation and problems with accumulation of losses, but also An obstacle to Ukraine's becoming a globally competitive national economy and ensuring proper technological and environmental security is the high level of depreciation of fixed assets. It is proposed to move to a model of withheld capital tax, the introduction of which will solve the existing systemic problems related to the administration of corporate income tax, restore fairness in taxation, simplify doing business and to some extent reduce taxpayers' tax costs.

Key words: tax, tax system, taxation, income tax, tax on withdrawn capital.